

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref.
09/2298-4-GWA

Deres ref.

Dato:
18.12.2009

HØRINGSUTTALELSE OM NY FORSKRIFT OM RAMMEPLAN FOR GRUNNSKOLELÆRERUTDANNINGENE

Likestillings- og diskrimineringsombudet, LDO, viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet 6. november vedrørende ny forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene.

Ombudet er positiv til forslaget om, og begrunnelsen for, at dagens allmennlærerutdanning erstattes av to nye grunnskolelærerutdanninger; én for 1.-7. trinn og én for 5.-10. trinn.

Forskriften er av overordnet og generell karakter og ombudets videre merknader vil kun ha betydning ift utarbeidelsen av nasjonale retningslinjer og indikatorer. Derfor velger LDO, etter samtale med departementet 8. desember, å sende våre merknader både til departementet og til Rammeplanutvalget, som har frist for levering av retningslinjer og indikatorer 20. januar.

Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) har som mandat å arbeide for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, etnisitet, religion, alder, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne og håndhever diskrimineringslovgivningen på disse områdene.

Ut fra ombudets mandat knytter våre kommentarer seg til disse ferdighetsmålene i forskriften:

-(kandidaten) kan tilpasse opplæringen til ulike elevers behov, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene.

- (kandidaten) kan i samarbeid med foreldre og faglige instanser identifisere spesielle behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak

Skal disse ferdighetsmålene kunne realiseres er det, etter LDOs mening, viktig at det i de nye lærerutdanningene legges opp til at lærere får kompetanse i identifisering av særskilte behov og handlingskompetanse i forhold til å gi tilpasset opplæring til elever med nedsatt funksjonsevne. Av den grunn bør det innenfor faget pedagogikk og elevkunnskap legges inn mål om at lærere skal tilegne seg grunnkunnskaper innenfor spesialpedagogikk og bruk av alternative læremidler.

Vi ønsker også å understreke betydningen av at rammeplanutvalget ser sitt arbeid i lys av de forslag til endringer i skolen som ble lagt frem i NOU 2009: 18 Rett til læring.

Et gjennomgående grunnsyn i Midtlyngutvalgets utredning er at en styrking av allmennlæreres kompetanse og en styrking av de allmenne ordninger i skolen er den beste tilnærmingen for å ivareta elever med særskilte behov, og dette gjenspeiles i utvalgets endringsforslag

Midtlyngutvalget har blant annet foreslått at retten til spesialundervisning etter § 5.1 i opplæringsloven skal erstattes med en rett til tilpasset opplæring, dersom en elev ikke har eller kan få tilfredsstillende læringsutbytte. Det pedagogiske opplegget skal kunne iverksettes av skolen ut fra faglig skjønn, uten at det fattes enkeltvedtak og innhentes sakkyndig vurdering fra PPT.

Hvis utvalgets endringsforslag blir gjennomført, må kravet til allmennlæreres spesialpedagogiske kompetanse og annen kompetanse om individuell tilrettelegging forsterkes betydelig.

Ombudet vil videre spille inn til rammeplanutvalget at elever med nedsatt funksjonsevne har et rettsvern etter Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven (DTL), som trådte i kraft 1. januar 2009. DTL gjelder på alle samfunnsområder, og § 12 sjette ledd sier at:

- skole- og utdanningsinstitusjoner skal foreta rimelig individuell tilrettelegging av lærested og undervisning for å sikre at elever og studenter med nedsatt funksjonsevne får likeverdige opplærings- og utdanningsmuligheter.

En klage på manglende individuell tilrettelegging kan, etter at klageadgangen i sektoren er benyttet, bringes inn for ombudet for en konkret vurdering av om det foreligger et brudd på diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.

Skal diskrimineringsvernet for elever med nedsatt funksjonsevne få et reelt innhold, og retten disse elevene har til individuell tilrettelegging virkelig gjøres, må imidlertid diskrimineringsvernet også følges opp proaktivt og implementeres i utvikling av forskrifter, planer, retningslinjer og indikatorer på sektorområdet.

Ombudet mener at opplæringsfeltet som sådan er en avgjørende arena for å fremme likestilling og hindre diskriminering, og vi håper rammeplanutvalget i det videre arbeidet med retningslinjer og indikatorer ser hen til den retten elever med nedsatt

funksjonsevne har til å bli møtt av kompetente lærere som evner å se og ivareta elevmangfoldet i skolen.

Avslutningsvis vil ombudet understreke betydningen av utvalget vurderer kompetansebehov hos lærere knyttet til undervisning av minoritetsspråklige elever. Derfor mener ombudet at rammeplanutvalget må ta høyde for justeringer i retningslinjene og indikatorene når Østbergutvalgets utredning foreligger.

Med vennlig hilsen

Björg Unstad
avdelingsleder

Gro Wærstad
førstekonsulent